

İlköğretim Kurumlarında Yer Alan Öğretmen ve Öğrencilerin Şiddet Algıları

Gönül ŞENER*

Mukadder BOYDAK ÖZAN**

Özet

Son yıllarda yaşanan şiddet olaylarının artışına paralel olarak okullardaki şiddet olgusunun giderek kaygı verici bir hal aldığı görülmektedir. Öğrencilerin maruz kaldığı şiddet, öğrenciyi sadece akademik yaşamında değil bütün hayatı boyunca etkilemekte, telafi edilemez yaralar açabilmektedir. Bu çalışma ile eğitim sistemimizde ilköğretimde yaşanan şiddet olaylarının nasıl algılandığı ve nasıl kavramsallaştırdıkları öğretmen ve öğrenci görüşleriyle belirlenmeye çalışılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda tasarlanan bu çalışmada "içerik analizi" yapılmıştır. Bu bağlamda katılımcılara "Şiddet.....gibidir..... Çünkü....." açık uçlu sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin ve öğrencilerin şiddete ilişkin algılarını belirlemek amacıyla rastgele örneklem kullanılarak Elazığ il merkezi ve ilçelerindeki okullarda görev yapan 222 öğretmen ile bu okulların 6. 7. ve 8. sınıflarında öğrenim gören 425 öğrenci görüşü alınmıştır. Metaforların analizleri sonucunda oluşturulan temalara göre öğrencilerin en çok yok etmek temasında metafor ürettiği, en az ise ceza temasında metafor ürettiği görülmüştür. Yine oluşturulan temalara göre öğretmenlerin şiddeti en çok doğal afet temasında, en az ise uyarı temasında değerlendirdikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim okulları, öğrenci, öğretmen, şiddet, metafor

The Violence Perception of Teachers and Students at Primary Schools

Abstract

In parallel with the increasing number of acts of violence in recent years, it is seen that the effect of violence in schools is becoming growingly worrisome. The violence the students are exposed to affect them not only in their academic life but also throughout their life and may make irrecoverable traumas. With this study, it is endeavoured to identify how the acts of violence in the primary schools are perceived and conceptualized through the teachers and students' opinions. In this study designed in line with the qualitative research approach, "the content analysis" has been conducted. Within this context, the open-ended question, "Violence is like because" has been asked to the participants. In order to identify the teachers and students' perceptions on violence, the random sample has been used and the opinions of 222 teachers from the schools in the city centre and districts of Elazığ and 425 students attending at the 6th, 7th and 8th grade at these school have been taken. According to the themes created following the analysis of metaphors, it is seen that the students have created the most metaphors under "destroying" theme and the least metaphors under "penalty" theme. Again, according to the themes, it is seen that the teachers have considered violence under "natural disaster" theme the most and under "warning" theme the least.

Keywords: Primary schools, student, teacher, violence, metaphor

* Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazar tarafından yapılan " İlköğretim Kurumlarında Yer Alan Öğretmen ve Öğrencilerin Şiddet Algıları" isimli yüksek lisans tezinden faydalanılarak hazırlanmıştır. Doktora Öğrencisi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü, EYPT Anabilim Dalı, gonulsener17@hotmail.com

** Doç. Dr. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü, EYPT Anabilim Dalı, boydakoan@hotmail.com

Giriş

Okulda şiddet, hem ülkemizde hem de dünyada sıkça karşılaşılan önemli bir sorun haline almıştır. Şiddetin ilköğretim kurumlarına kadar inmesi konunun önemini artırmaktadır. Bu nedenle, okullarda şiddete neden olan etkenlerin belirlenmesi, şiddetin azaltılması, önlenmesi birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de son yıllarda araştırmacıların sıklıkla çalıştıkları konular arasında yer almaktadır. Şiddet tanımları incelendiğinde dar anlamıyla şiddetin; insanların bedensel bütünlüğüne karşı dışarıdan yöneltilen, sert ve acı verici bir edim olarak ele alındığı görülmektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün ele alıp incelediği şiddet tanımında "bireyin kendisine, başkasına, belirli bir topluluk veya gruba yönelik yaralama, ölüm, fiziksel zarar, bazı gelişim bozuklukları veya yoksunluk ile sonuçlanabilen, tehdit ya da fiziksel zor kullanma" olarak ifade edilmiştir. (Özgür vd., 2011). Bu tanımından yola çıkarak Dünya Sağlık Örgütü'nün (2002) hazırlamış olduğu raporda, şiddet üç bölümde ele alınmıştır:

Bunlardan ilki olan *kendine yöneltilmiş şiddet*, intihar davranışı ve kendine zarar verme olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İntihar davranışı, intihara yönelik düşünceleri, intihar girişimlerini ve intiharları içerirken, kötüye kullanım ise kendini kesme, yaralama, ihmal vb. davranışları içermektedir. Rapora göre ikinci şiddet türü *kişiler arası şiddet* olarak ele alınmıştır. Kişiler arası şiddetin doğası fiziksel, cinsel ve psikolojik olabileceği belirtilerek iki kategoride incelenmiştir. İlki genellikle evde, aile ve yakın kişilerle ilgili olan; çocuk istismarı, yaşlıların istismarı ve eş ya da yakın ilişkideki kişiyle ilgili olan şiddet türü iken ikincisi sokak, okul, iş yeri, hapisane ve yaşlı bakımevleri gibi yerlerde karşılaşılan, toplumda herkese karşı olabilen şiddet türüdür. *Kolektif şiddet* olarak adlandırılan üçüncü şiddet türü ise sosyal, politik ve ekonomik olmak üzere kendi içinde üç bölümde incelenmiştir. İlk olarak sosyal şiddetin, organize

gruplarca yapılan nefret suçları, terörist saldırıları ve suç örgütlerince yapılan şiddeti içerdiği belirtilmiştir. İkinci olarak politik şiddet ile savaş ve bununla ilgili şiddet içeren anlaşmazlıklar ifade edilmiştir. Üçüncü olarak ise ekonomik şiddet büyük gruplarca yapılan ekonomik kazanım amaçlı, ekonomik etkinliği bozma, gerekli hizmetlere ulaşımı engelleme ve ekonomik bölünme, ayrımcılık yaratma gibi saldırıları içerdiği belirtilmiştir (TBMM, 2007: 20).

Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımladığı şiddet türlerinin yanı sıra Meyer ve Farrell (1998) bir araştırmasında dört şiddet türünden söz etmektedir (akt. Uysal, 2003: 9). Bunlar:

Durumsal şiddet; fakirlik, alkol ve uyuşturucu madde kullanma, akran baskısı ve silahlara kolaylıkla ulaşma gibi özel durumsal faktörler sonucu gelişen şiddet türünü tanımlar.

İlişkisel veya kişilerarası şiddet; adölesan nüfusun büyük bir bölümünü etkileyerek ilişki içinde bulunduğu bireylerin kişilerarası tartışmalarından doğan şiddet türünü ifade eder.

Yağmacı şiddet; antisosyal davranış şeklinin bir parçası olarak veya kazanç sağlanması için suç işlenmesiyle oluşan şiddet türünü belirtir.

Psikopatolojik şiddet; ağır psikolojik travma ve sinir sistemi bozuklukları sonucu ortaya çıkan davranışların oluşturduğu şiddet türünü açıklar.

Şiddet türlerinin yanı sıra şiddetin kaynağı olan etkenleri Bemak ve Keys aşağıdaki şekilde belirlemişlerdir (akt. Kızmaz, 2006: 260):

- Bireysel ve kişilik eğilimleri (düşüncesizce hareket etme, empati yetersizliği),
- Okul çevresi,
- Aile yapısı ve ilişkileri (ebeveynlerin zayıf bir benlik, yetersiz bir denetim ve tutarsız davranışlara sahip olmaları, ebeveynlerin aile içerisinde şiddet tutumlarını sergilemeleri veya çocuklarının uyguladıkları şiddet tavırlarına karşı bir ilgisizlik içinde olmaları),

- Akran gruplarının varlığı (bireyin kendini ispatlamak için elverişli koşullar sağlaması ve şiddet kültürünün varlığı),
- Silahlara kolay yollardan ulaşabilme imkânının olması,
- Alkol ve uyuşturucu kullanma,

Şiddetin izlenerek ve taklit edilerek öğrenilmiş bir davranış olduğunu savunan bakış açısı şiddetin aynı zamanda bir öğretim tekniği olarak da kullanıldığına dikkat çekmektedir. Etkili çocuk eğitim tekniklerinin bilinmemesi nedeniyle dayak kimi ailelerde eğitim aracı olarak görülmektedir. Çocuklukta şiddet yaşayan ya da anne ve babaların sorunlarını şiddete başvurarak çözdüğünü öğrenen bireyler, yetişkinlikte de sorun çözme, iletişim kurma yöntemi olarak, şiddet içerikli davranışları benimseyebilirler (Deveci, Karadağ, Yılmaz, 2008: 353; Çetiner, 2006: 26; Avcı, 2006: 8; Öktem, 2002: 41; Utkulu vd. 2007: 46). Bunun sonucunda ailede şiddetle karşı karşıya kalan çocuklarda şiddet, kişiliklerinin bir parçası haline gelir (Çifçi, 2006: 52). Bu nedenle anne ve babalar çocukları için birer model olduklarını unutmadan sağlıklı bireyler yetiştirmek için, öncelikle çocuklarının ruhsal, sosyal ve fiziksel gereksinimlerinin olduğunu bilmelidirler (Usta, 2009: 103). Okullarda ise bu durum ile ilgili önleyici tedbirlerin alınması gerekir. Bunun için mevcut eğitim programlarında öğrencilerin temel psikolojik ihtiyaçlarını karşılayacak etkinliklere ağırlık verilmeli, programlar tamamlayıcı ders dışı sosyal ve kültürel etkinlikler olarak düzenlenmeli, öğrencilere başarılı olabilecekleri inancı aşılanmalıdır (Sezgin, Özok, 2006: 232). Bunun yanında öğrencilerin problemlerinin farkına varmalarını, öfkelerini kontrol edebilmelerini, çözüm yolları üretebilmelerini ve bunlar arasında doğru seçim yapabilmelerini sağlamak, birbirleriyle uyumlu yaşayabilme becerilerini kazandırmak da şiddeti önleme açısından büyük önem taşımaktadır (Taktak, 2007: 42; Sezgin, Özok, 2006: 232). Şiddete ilişkin korkunun giderek artış gösterdiği okullarda, suç ve şiddetten uzak ortamlar oluşturmak için öğrenci, aile, okul ve toplum

bağlamında herkesin üzerine düşen görevi yerine getirmesi, sorunun çözüm aşamasında, her sistemin kendi içinde sorumlu olduğunu ve bu sistemlerin işbirliği içinde çalışmalarının önemli bir husus olduğunu unutmamak gerekir (Kaymak Özmen, 2006: 37; Mertoğlu, 2008: 28). Her ne kadar Cillesen (2002) şiddet davranışlarının önceden yordanması ve gözlenebilmesinin oldukça zor olduğunu ifade etse de (akt. Çetin, 2004: 15) okullarda büyük bir sorun haline gelen şiddet ve suç olaylarına oluştuktan sonra müdahale etmeyi beklemek doğru değildir. Bunun yerine okulda öğrencileri takip ederek ve erken uyarı işaretlerine dikkat ederek şiddeti önlemek daha önemlidir. Şiddeti önlemede etkili çalışmalar gerçekleştirilebilmek için, öncelikle şiddeti oluşturan ya da tetikleyen nedenlerin ele alınması gerekmektedir (Pehlivan, 2008: 9; Çobanoğlu, Şentürk, Kıran, 2008: 128).

Ayrıca okullarda yaşanan şiddet olaylarına ilişkin öğretmen ve öğrenci algılarının eğitim sisteminde kaliteyi önemli ölçüde etkilediği bilinmektedir (Ricketts, 2007: 46). Bu bağlamda öğretmen ve öğrencilerin şiddet kavramına ilişkin algılarının bilinmesi, günden güne artan şiddet olaylarının önüne geçilebilmesi ve eğitsel önlemlerin alınabilmesi açısından da önem taşımaktadır. Bunun yanında bu araştırmayla elde edilecek verilerin yaşanan şiddet olaylarını önlemeye ve azaltmaya katkı sağlayacağı umulmaktadır. Bu araştırmada ilköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenler ile 6, 7 ve 8. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin şiddet algıları belirlenmeye çalışılmış ve aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

a) İlköğretim kurumlarının 6. 7. ve 8. sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin şiddet kavramına ilişkin öne sürdükleri metaforlar, bu metaforların frekans dağılımları ve bu metaforlarla oluşturulan kavramsal kategoriler nelerdir?

b) İlköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin şiddet kavramına ilişkin öne sürdükleri metaforlar, bu metaforların frekans dağılımları ve bu metaforlarla oluşturulan kavramsal kategoriler nelerdir?

Yöntem

İlköğretim kurumlarında yer alan öğretmen ve öğrencilerin şiddet algılarına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2009-2010 eğitim ve öğretim yılında Elazığ il merkezinde ve ilçelerinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ilköğretim kurumları oluştururken, araştırmanın örneklemini ise Elazığ il merkezinde bulunan beş eğitim bölgesi ve beş ilçeden tesadüfi olarak seçilen ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler ile bu okullarda öğrenim gören 6., 7., 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde tabaka örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem evrendeki alt grupların belirlenip bunların evrende var oldukları aynı oranlarıyla örnekleme temsil edilmelerini sağlayan bir örnekleme çeşididir (Gay, 1987, akt: Özen, Gül, 2007).

Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin ve öğretmenlerin şiddet olgusuna yönelik algılarını ortaya çıkarmak amacıyla, tüm katılımcılara "Şiddet.....gibidir" "Çünkü....." cümlesi verilerek tamamlaması istenmiştir. İlk olarak katılımcılara gerekli açıklama yapılmış, öğretmen ve öğrencilerin bu soru formunu sadece bir metafor içerecek şekilde doldurmaları istenmiştir. Bu çalışmada "çünkü" kavramına da yer verilerek, katılımcıların şiddet algılarını tanımlamada kullandıkları metafor için açıklayıcı bir gerekçe sunmaları amaçlanmıştır. Tüm katılımcıların doldurdıkları bu form araştırmada temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde Nvivo paket programından yararlanılmıştır. Katılımcı görüşleri dikkate alınarak öğretmenler için 222, öğrenciler için 425 anketin her birine sırayla sayı numarası verilerek Word belgesine aktarılmıştır.

Örneklem grubunda yer alan metaforların tematik içerikleri incelenmiş, elde edilen verilerin ortak yönleri belirlenmeye çalışılmış, öğrenciler için 19 olumsuz 1 olumlu, öğretmenler için 18 olumsuz 2 olumlu tema oluşturulmuştur. Temaların içine uygun olan metaforlar yerleştirilerek, temalara ait modeller oluşturulmuştur. Her bir temada dikkat çeken katılımcı görüşleri doğrudan alıntılarla yansıtılmıştır.

Araştırmanın güvenilirliğini ölçmek için, öğretmenlerden elde edilen 222 metafor ile öğrencilerden elde edilen 425 metaforun, yerleştirildiği temayı temsil edip etmediğini görebilme amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu doğrultuda uzman tarafından incelenmesi istenen soru formlarından elde edilen metaforlar ile araştırmacı tarafından oluşturulan tema listesi, hiçbir metafor kavramı dışarıda kalmayacak şekilde eşleştirmesi yapılmıştır. Ayrıca araştırmanın güvenilirliğini ölçmede Miles ve Heberman'ın (1994) geliştirdiği aşağıdaki formül kullanılmıştır. Uzlaşma Yüzdesi(P) = Görüş Birliği(Na) / (Görüş Birliği(Na) + Görüş Ayrılığı(Nd)) X 100. Nitel çalışmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olduğu durumlarda güvenilirlik sağlanmış olmaktadır (Saban, 2008: 467). Buna göre görüşüne başvuru uzman sadece altı metaforu araştırmacılarından farklı bir kategoriyle yerleştirmiştir. Bu hesaplama sonucunda

$P = 647 / (647 + 6) \times 100 = \%99$ olarak bulunmuştur.

Bulgular

Araştırmada elde edilen veriler incelendiğinde üretilen metaforlar olumlu ve olumsuz olmak üzere iki bölüme ayrılmış olup bu bölümler öğrenci ve öğretmenler için ayrı ayrı incelenmiştir. İlk olarak ilköğretim kurumlarının 6., 7. ve 8. sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin şiddete ilişkin öne sürmüş oldukları olumsuz metaforlar ve frekans değerleri incelenmiş ve Tablo 1 'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Şiddet Kavramına İlişkin Öne Sürdükleri Olumsuz Metaforlar ve Frekans Değerleri

<i>Metafor Adı</i>	<i>f</i>	<i>Metafor Adı</i>	<i>F</i>	<i>Metafor Adı</i>	<i>F</i>
Acı biber	2	Eşyanın kırılması	1	Nedenli ya da nedensiz bir sinir patlaması	1
Acı çekmek	4	Felaket	2	Nefret	1
Acizlik	9	Fırtına	1	Olumsuzluklara yol açan hareket	1
Alışkanlık	2	Fiziksel müdahale	1	Onur kırmak	1
Alkol	1	Freni patlamış araç	1	Oyun	1
Asit	1	Geceleri ormanda korku içinde kaybolmak	1	Öfke	1
Aslan	5	Geçici bir ruh kaybidir	1	Ölmek	1
Aşağılamak	4	Gök gürültüsü	2	Patlayan bir dinamit	1
Ateş	6	Güneşin insanı yakması	1	Psikolojik yıkım	2
Ateş topu	1	Hançer	1	Ruhsal bir hastalık	1
Ayaklar altında ezilen kâğıtlar	1	Hastalık	7	Rüzgâr	1
Aylarca aç kalmış bir köpek	1	Hayatın sona ermesi	1	Saf temiz bir kâğıdı yıpratmış olarak çöpe atmak	1
Azarlama	1	Hayvana vurmak	1	Saldırganlık	3
Bağımlılık	3	Hız motoru	1	Sapı kırılmış çöp	1
Balığı sudan çıkarma	1	İletişim aracı	1	Sarsıntı	6
Balta	1	İlkel bir uyarı	1	Savaş	6
Baskı	4	İnsan kaybı	1	Saygısızlık	1
Başkasına zarar vermek	1	İnsan onurunu zedeleyen davranış	1	Sel	1
Başkasının yanında küçük düşürmek	1	İnsana yapılan etki	2	Seviyesizlik	1
Batmış bir gemi	1	İnsanın küçük duruma düşmesi	1	Sigara	4
Bencilik	1	İnsanları kendisinden soğutma	1	Silah	5
Bilgisizlik	1	İşkence	5	Sindirme aracı	1
Bir fidanı koparmak	1	Kâbus	4	Solmuş bir ağaç	1
Bir insanı demir parmaklıklar arasına kapatmak	1	Kâğıt	1	Solmuş bir çiçek	1
Bir şeyi istemeyerek yapmak	1	Kalp kırmaktır	1	Sopa	2
Cahillik	2	Kanser	1	Suç	1
Can acıtmak	1	Kapanmış bir çiçek	1	Şeytan	3
Canavar	5	Karanlık	5	Şimşek	6
Canilik	1	Kartopu	1	Taze kesilmiş ağaç	1
Cehennem	2	Katil	1	Tehdit	1
Cezalandırma	1	Kavga	6	Top	1
Cinayet	2	Kayalara vuran deniz dalgası	1	Trafik ışıkları olmayan bir şehir	1
Çaresizlik	5	Kaza	3	Trafik kazası	3
Çıkmaz sokak	1	Kendini kaybetme	2	Uyuşturucu	8
Çivi	1	Kırık Cam	2	Vahşet	3
Çözüksüzlüktür	1	Kırılan dal	1	Vahşi bir hayvan	1
Çürümüş bir çiçek	1	Kısıtlama	1	Vampir	1
Çürümüş böbrek	1	Kıvılcım	1	Vurmak	1
Dağıtma, yıkma	1	Kızgın yağ	2	Yağmurlu hava	1
Dayak	7	Kızgınlık	4	Yanan odun	1
Tablo 1'in Devamı					
<i>Metafor Adı</i>	<i>f</i>	<i>Metafor Adı</i>	<i>F</i>	<i>Metafor Adı</i>	<i>F</i>
Delilik	1	Kişilerin korkaklıkları	1	Yangın	2
Deprem	3	Kişinin sözünü geçirememesi sonucu başvurduğu güzel olmayan bir	1	Yapraksız ağaç	1

		davranış			
Derin bir yara	1	Korku	5	Yetersiz insane	1
Diken	3	Korku filmi	2	Yılan	1
Disiplin	2	Korkan bir hayvan	1	Yıldırım	5
Doğal afet	7	Kötü ahlak	1	Yıpranmış kâğıt	1
Dövüş	1	Kötü alışkanlık	4	Yıpranmış ve sonu gelmeyen bir hayat	1
Dünyadaki en kötü şey	1	Kötülük	7	Yutan elaman	1
Düşmanlık	1	Kumar	1	Zayıflık	1
Eğitim eksikliği	2	Kurşun	1	Zehir	5
Elektrik çarpması	2	Küçük düşürmek	2	Zor durumda kalmak	2
Elma kurdu	1	Küfür	1	Zorbalık	5
Elmanın çürük yeri	2	Lastik	1		
Elmanın çürük yeri	2	Mazot	1	Toplam	421

İlköğretim kurumlarının 6., 7. ve 8. sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin şiddete ilişkin

öne sürdükleri olumlu metaforlar ve frekans değerleri Tablo 2'deki gibidir.

Tablo 2. Öğrencilerinin Şiddet Kavramına İlişkin Öne Sürdükleri Olumlu Metaforlar ve Frekans Değerleri

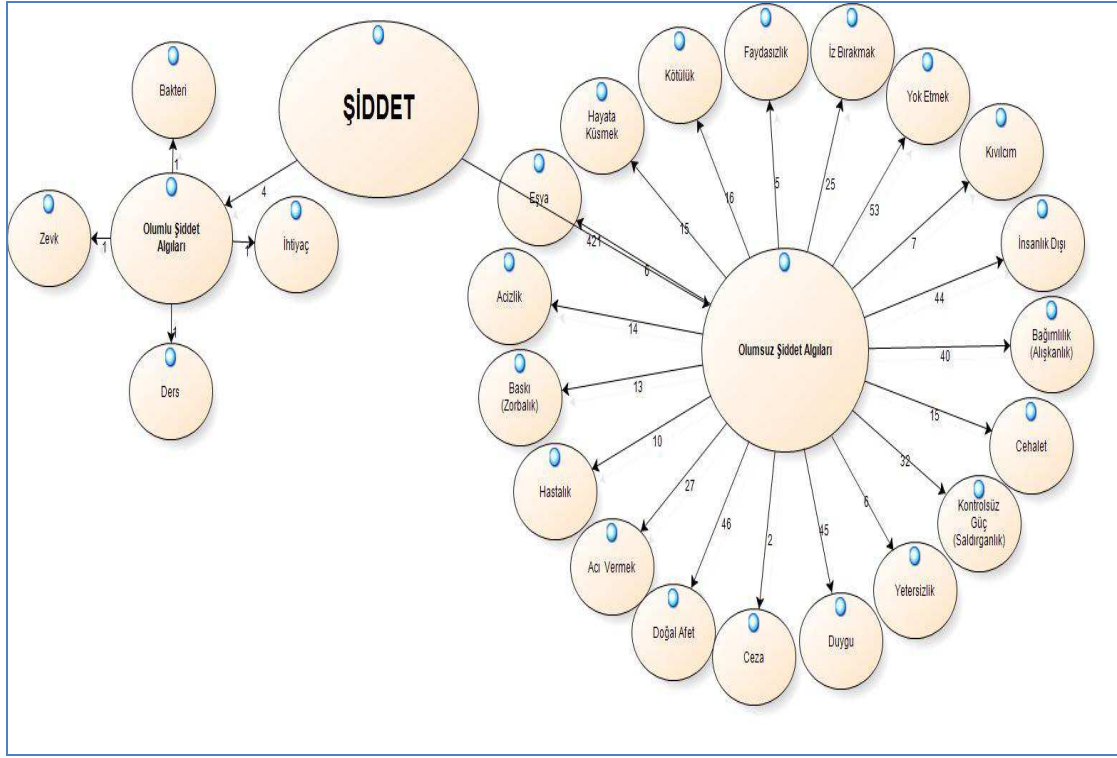
<i>Metafor Adı</i>	<i>f</i>	<i>Metafor Adı</i>	<i>f</i>	<i>Metafor Adı</i>	<i>f</i>	<i>Metafor Adı</i>	<i>f</i>
Bakteri	1	Ders	1	İhtiyaç	1	Zevk	1
Toplam							4

6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin şiddete ilişkin görüşleri incelendiğinde 421 öğrenci şiddeti olumsuz yönde algılamakta, 4 öğrenci ise şiddeti olumlu yönde algılamıştır. Toplamda ise 425 öğrencinin şiddete ilişkin görüşleri ele alınmıştır.

İlköğretim kurumlarının 6, 7 ve 8. sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin şiddete ilişkin öne sürdükleri metaforlarla oluşturulan kavramsal kategoriler ve frekans değerleri Şekil 1'deki gibidir.

Şekil 1'de görüldüğü gibi her bir temanın kaç öğretmen tarafından üretildiği, o temayı temel kavrama bağlayan okun üzerindeki sayı ile gösterilmiştir. Buna göre araştırmaya katılan 421 öğrenci, şiddet kavramını 19 olumsuz temada (kavramını acı vermek, acizlik, bağımlılık, baskı, cehalet, ceza, doğal afet, duy-

gu, eşya, faydasızlık, hastalık, hayata küsmek, insanlık dışı, iz bırakmak, kıvılcım, kontrolsüz güç, kötülük, yetersizlik, yok etmek) değerlendirirken, diğer dört metafor bir olumlu tema altında toplanmıştır. Ayrıca araştırma kapsamındaki toplam 425 öğrenciden iki öğrenci şiddeti ceza temasında değerlendirirken, 53 öğrenci şiddeti yok etmek temasında değerlendirmişlerdir. Elde edilen bulgular ışığında öğrencilerin büyük bir çoğunluğu şiddeti olumsuz metaforlarla değerlendirirken, çok azı şiddeti olumlu metaforlarla değerlendirmiştir. Bunun yanı sıra öğrenciler en çok yok etmek temasında metafor üretirken, en az ise ceza temasında metafor üretmişlerdir. Bu bulgu öğrencilerin şiddeti daha çok yok etmek olarak algıladıklarını gösterir.

Şekil 1. Öğrencilerin Şiddet Kavramına İlişkin Geliştirdikleri Metaforlarla Oluşturulan Temalar

Öğrencilerin öne sürdüğü metaforlar ve bu metaforlarla ilişkili olarak oluşturulan temalardan ilgi çeken bazı ifadeler aşağıda yer almaktadır.

- ✓ Acı vermek temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: Şiddet diken gibidir. Çünkü insanın eline battığında canını acıtır.
- ✓ Acizlik temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: Şiddet zayıflık gibidir. Çünkü kendime güveni olmayan zayıf kişilikler şiddete başvurur.
- ✓ Bağımlılık (alışkanlık) temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: Şiddet sigara gibidir. Çünkü bağımlılık yapar ve bir kez uygulandığı zaman devam edilir.
- ✓ Baskı (zorbalık) temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: Şiddet baskı gibidir. Çünkü insanı bir şeyler yapmaya zorlar.
- ✓ Cehalet temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: Şiddet eğitim eksikliği gibidir. Çünkü eğitimsiz insanlar şiddete başvurur.
- ✓ Ceza temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: Şiddet kısıtlama gibidir. Çünkü insanı o an her şeyden mahrum eder.

- ✓ Doğal afet temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: Şiddet şimşek gibidir. Çünkü şimşek çakışı insanı korkutur, şiddette insanı korkutur.
- ✓ Duygu temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: Şiddet yağmurlu hava gibidir. Çünkü dayak atıldığında insan duygusu değişir güneşli olan hava bozulur.
- ✓ Eşya temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: Şiddet sopa gibidir. Çünkü sopa sert ve vurduğün zaman acıtır.
- ✓ Faydasızlık temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: Şiddet elmanın çürük yeri gibidir. Çünkü çok gereksiz kötü bir şeydir.
- ✓ Hastalık temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: Şiddet çürümüş böbrek gibidir. Çünkü İnsan zarar göre göre çürür.
- ✓ Hayata küstürmek temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: Şiddet bir insanı demir parmaklıklar içine kapatmak gibidir. Çünkü şiddet görenler hayata küsmüştür.
- ✓ İnsanlık dışı temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: Şiddet bir aslan gibidir. Çünkü

aslan sinirlendiği zaman etrafındakilere çok zararlar verir.

✓ İz bırakmak temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet bir kaza gibidir. Çünkü şiddetle karşılaştığımız zaman hafızamız kötü anılarla doluyor.*

✓ Kıvılcım temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet mazot gibidir. Çünkü yeri geldi mi bir anda parlar.*

✓ Kontrolsüz güç (saldırganlık) temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet aylarca aç kalmış bir köpek gibidir. Çünkü serbest bırakıldığında her yere saldırır.*

✓ Kötülük temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet şeytan gibidir. Çünkü her yere kötülük saçar.*

✓ Yetersizlik temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet kişinin sözünü geçirememesi sonucu başvurduğu güzel olmayan bir davranıştır.*

Çünkü kişi kendini başka şekilde ifade edememiştir ve son olarak bu yola başvurmuştur.

✓ Yok etmek temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet balığı sudan çıkarmak gibidir. Çünkü sudan çıkmış balık yok olur.*

✓ Olumlu şiddet algılarına ilişkin oluşturulan örnek metaforlar: *Şiddet zevk gibidir. Çünkü şiddet uygulamak insanı rahatlatıyor.*

Öğretmenler tarafından üretilen metaforlar olumlu ve olumsuz olmak üzere iki bölümde değerlendirilmiştir. İlk olarak öğretmenlerin şiddete ilişkin öne sürdükleri olumsuz metaforlar ve frekans değerleri incelenmiş ve Tablo 3'teki gibi sunulmuştur.

İlköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin şiddete ilişkin öne sürdükleri olumlu metaforlar ve frekans değerleri Tablo 4'deki gibidir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Şiddete İlişkin Öne Sürdükleri Olumsuz Metaforlar ve Frekans Değerleri

Metafor Adı	f	Metafor Adı	f	Metafor Adı	F
Acı	3	Felaket	2	Olumsuz bir davranışa olumsuz bir tepki	1
Acı ve ekşi meyve	1	Ferdin korkutması	1	Öğrencileri fiziksel ve ruhsal açıdan yıkmak	1
Acı biber	2	Fırtına	1	Öğrenciyi tahrip etmek	1
Acizlik	10	Fikrin bittiği yer	1	Ölüm	2
Agresifliğin en üst katı	1	Firavun	1	Örseleyici bir olgu	1
Aklın fikrin bittiği yer	1	Fiziksel Müdahale	1	Özgüven	1
Alev	2	Freni patlamış taşıt	1	Radyasyon	1
Alışkanlık	1	Gereksiz bir olay	1	Raydan çıkan tren	1
Alkol	3	Gök gürültüsü	1	Rüzgâr	2
Araba	1	Güneş ışığı	1	Saldırganlık	3
Asit	1	Hak ihlali	1	Sanat eseriyle hoyratça oynanması	1
Aşk	1	Hakaret	1	Savunmasızca silah sıkmak	1
Ateş	9	Hâkimiyet kurma	1	Sel	3
Ateş topu	1	Hâkimiyetsizlik	1	Sertlik	1
Atom bombası	1	Ham limon	1	Seviyesizlik	1
Bal	1	Hastalık	6	Sigara	2
Balon	1	Hastalıklı bir ruh hali	1	Sindirme aracı	1
Baskı	2	Hayvan iletişimi	1	Siyah bulutlar	1
Başkasına zarar vermek	1	Hız	1	Sonsuzluk	1
Bataklık	1	İflas Etme	1	Söylenemeyen bir şey	1
Bıçak	1	İlaç	1	Su	1
Bilardo topu	1	İlkel bir uyarı	1	Suyun yüzeyine yazı yazmak	1
Bilgisiz rehber	1	İnsanlık dışı muamele	1	Şato	1
Bilinçsiz budama	1	İşkence	1	Şimşek	3
Metafor Adı	f	Metafor Adı	f	Metafor Adı	F
Bilinçsizlik	1	Kaba davranış	1	Şok geçirmek	1
Bir bütünü dağıtmak	1	Kaba kuvvet	1	Tedavisi olmayan hastalık	1
Bir fidanı koparmak	1	Kabul edilemez bir davranış	1	Timarhaneye kapatılan bir deli	1

Bir nevi çılgılık	1	Kâbus	1	Trafik kazası	1
Bir taş	1	Kanser	1	Uyarı	1
Bomba	1	Kar	1	Uyarıcı	1
Bomba	1	Kasırga	1	Uyumsuz davranış	1
Boşluk	1	Keskin bir madde	1	Uyuşturucu	3
Budanan ağaç	1	Keskin sirke	1	Vahşet	1
Bulaşıcı hastalık	1	Kırılan dal	1	Volkan	1
Canavar	3	Kıvılcım	1	Vücuda yerleşen virüs	1
Cehalet	2	Kızgın demir	1	Yağmur	1
Çaresizlik	4	Kişilik yetersizliği	1	Yağmursuz mevsim	1
Çıkamaz Sokak	2	Kontrolsüz ateş	1	Yan etkileri fazla ilaç	1
Çözumsuzlük	2	Kontrolsüz güç	1	Yangın	2
Çürük bir meyve	1	Koparılmış bir çiçek	1	Yanlış giden saat	1
Darbe	1	Kopmak üzere olan bir ip	1	Yetersizlik	2
Darbe	1	Kor	1	Yıkıcı bir afet	1
Deprem	7	Köşeye sıkışmış kedi	1	Yıldırım	1
Derin bir yara	2	Kötü alışkanlık	4	Yol kesmek	1
Diken	2	Kötü huylu bir tümör	1	Yutan eleman	1
Dinamit	1	Küçük düşürme	1	Zararlı maddeler.	1
Doğal afet	2	Meyveye düşen dolu	1	Zayıflığı örtmek	1
Duvara çarpmak	1	Namludan çıkan mermi	1	Zayıflığın başka bir ifadesi	2
Duvara sıkılmış silah	1	Nefret	1	Zehir	1
Düşman	1	Odun	1	Zehirli Bal	1
				Toplam	212

Araştırma kapsamında görüş bildiren 222 öğretmenden 212'si şiddeti olumsuz yönde algımlarken, 10 öğretmen şiddeti olumlu yönde algılamıştır. İlköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin şiddete ilişkin öne sür-

dükleri metaforlarla oluşturulan kavramsal kategoriler ve frekans değerleri Şekil 2'deki gibidir.

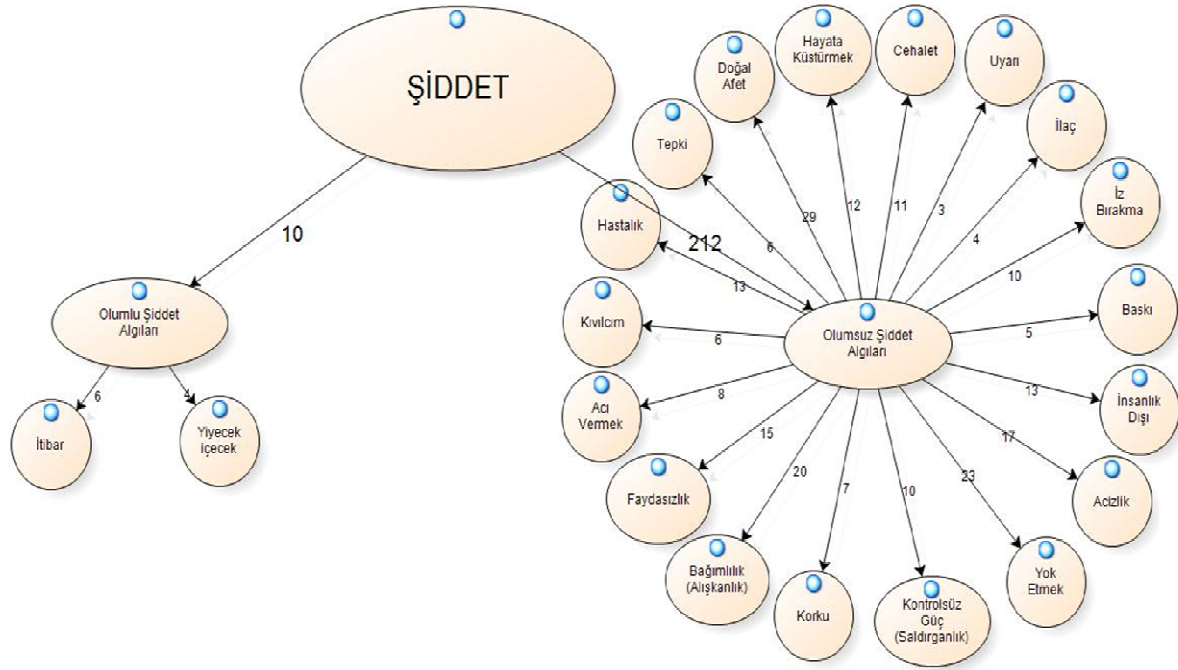
Tablo 4. Öğretmenlerin Şiddete İlişkin Öne Sürdükleri Olumlu Metaforlar ve Frekans Değerleri

<i>Metafor Adı</i>	<i>f</i>	<i>Metafor Adı</i>	<i>f</i>	<i>Metafor Adı</i>	<i>f</i>	<i>Metafor Adı</i>	<i>f</i>
Acı ve ekşi meyve	1	Bal	1	Çikolata	1	Yemek	1
Sıfır kilometre araba	1	Susturmak	2	Taşı gediğine koymak	1	İhtiyaç	2
Toplam							10

Şekil 2'de görüldüğü gibi her bir temanın kaç öğretmen tarafından üretildiği, o temayı temel kavrama bağlayan okun üzerinde sayı ile gösterilmiştir. Buna göre araştırmaya katılan 222 öğretmen, şiddet kavramını 18 olumsuz temada (acı vermek, acizlik, bağımlılık, baskı, cehalet, doğal afet, faydasızlık, hastalık, hayata küstürmek, ilaç, insanlık dışı, iz bırakma, kıvılcım, kontrolsüz güç, korku, tepki, uyarı, yok etmek) değerlendirirken, 10 öğretmen

şiddeti iki olumlu temada (yemek-içmek, itibar) değerlendirmişlerdir. Araştırma kapsamındaki 212 öğretmenin şiddet kavramına ilişkin olumsuz algıya sahip olduğu görülürken, 10 öğretmenin olumlu algıya sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca 29 öğretmen doğal afet temasında görüş bildirirken, 3 öğretmen uyarı temasında görüş bildirmiştir. Bu durum öğretmenlerin şiddeti daha çok doğal afet temasında algıladığını gösterir.

Şekil: 2 Öğretmenlerin Şiddet kavramına İlişkin Geliştirdikleri Metaforlarla Oluşturulan Temalar

Öğretmenlerin öne sürdüğü metaforlar ve bu metaforlarla ilişkili olarak oluşturulan temalardan ilgi çeken ifadeler aşağıda yer almaktadır.

- ✓ Acı vermek temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet acı biber gibidir. Çünkü camı yakar.*
- ✓ Acizlik temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet acizlik duygusu gibidir. Çünkü kendine saygısı olmayan, öz güveni olmayan kişilerin uyguladığı bir davranış şeklidir.*
- ✓ Bağımlılık (alışkanlık) temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet kötü bir alışkanlık gibidir. Çünkü bir süre sonra onsu yapamaz olursunuz.*
- ✓ Baskı temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet sindirme aracı gibidir. Çünkü dayak yiyen kişi pasifleşir.*
- ✓ Cehalet temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet ilkel bir uyarı gibidir. Çünkü sorunlar farklı yöntemlerle çözülebilir.*
- ✓ Doğal afet temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet deprem gibidir. Çünkü çocukta yarattığı artçı sarsıntıların zararları*

uzun dönemde gözlenecektir.

- ✓ Faydasızlık temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet suyun yüzeyine yazı yazmak gibidir. Çünkü hiçbir faydası yoktur.*
- ✓ Hastalık temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet hastalıklı bir ruh hali gibidir. Çünkü uygulayanı ve maruz kalanı hastalıklı bir ruh haline sokar.*
- ✓ Hayata küstürmek temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet meyveye düşen dolu gibidir. Çünkü çocuğu incitmişseniz o çocuk ömür boyu başarısız boynu bükük telafisi mümkün olmayan sorunlara yol açar.*
- ✓ İlaç temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet ilaç gibidir. Çünkü bazıları tedavi eder, bazılarına faydası olmaz.*
- ✓ İnsanlık dışı temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet kabul edilemez bir davranış gibidir. Çünkü insanlıkla bağdaşmaz.*
- ✓ İz bırakma temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet kor gibidir. Çünkü düştüğü yerde iz bırakır.*
- ✓ Kıvılcım temasına ilişkin oluşturulan

örnek metafor: *Şiddet yağmur gibidir. Çünkü aniden gelir ve etkili olur.*

- ✓ Kontrolsüz güç (saldırganlık) temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet raydan çıkan tren gibidir. Çünkü kontrol edilmesi zordur.*
- ✓ Korku temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet siyah bulutlar gibidir. Çünkü karabasan misali çöker insanın üstüne.*
- ✓ Tepki temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet olumsuz bir davranışa olumsuz bir tepki gibidir. Çünkü istenmeyen bir davranıştır.*
- ✓ Uyarı temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet yanlış giden saat gibidir. Çünkü sistem doğru çalışmıyordur.*
- ✓ Yok etmek temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet iflas etme gibidir. Çünkü kişiyi yıkıma uğratar, kendini toparlaması zor olur.*
- ✓ Yemek içmek temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet bal gibidir. Çünkü yedikçe faydası görülecektir.*
- ✓ İtibar temasına ilişkin oluşturulan örnek metafor: *Şiddet susturmak gibidir. Çünkü otorite sağlanamıyor.*

Sonuç ve Tartışma

İlköğretim kurumlarında öğrenim gören 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri ile bu kurumlarda görev yapan öğretmenlerin şiddet kavramına ilişkin öne sürmüş oldukları metaforların analizine ilişkin elde edilen sonuçların incelendiği bu bölümde ilk olarak öğrenci görüşlerinden elde edilen metaforlar ele alınmıştır. Öğrenciler şiddet kavramını acı vermek, acizlik, bağımlılık, baskı, cehalet, ceza, doğal afet, duygu, eşya, faydasızlık, hastalık, hayata küsmek, insanlık dışı, iz bırakmak, kıvılcım, kontrolsüz güç, kötülük, yetersizlik, yok etmek olmak üzere 19 olumsuz temaya ayırırken, diğer dört metafor olumlu tema altında toplanmıştır. Yapılan analizler sonucunda oluş-

turulan temalara göre öğrencilerin büyük bir çoğunluğu şiddeti olumsuz metaforlarla değerlendirenken, olumlu metafor üreten öğrencilerin sayısının az olduğu görülmüştür. Deveci ve arkadaşlarının (2006) "İlköğretim Öğrencilerinin Şiddet Algıları" isimli çalışmasında öğrenciler şiddeti kavga etmek, kötü davranmak, dövmek, incitmek, bağırarak biçimlerinde tanımlamışlardır. Bu bulgu yapılan çalışma ile benzerlik göstermektedir. Bunun yanında öğrencilerin en fazla yok etmek temasında metafor ürettiği, en az ise ceza temasında metafor ürettiği görülmektedir. Bu durum öğrencilerin şiddeti bir yok etme davranışı olarak gördüklerini göstermektedir.

Öte yandan öğretmen görüşleri incelendiğinde, öğretmenler şiddet kavramını acı vermek, acizlik, bağımlılık, baskı, cehalet, doğal afet, faydasızlık, hastalık, hayata küstürmek, ilaç, insanlık dışı, iz bırakma, kıvılcım, kontrolsüz güç, korku, tepki, uyarı, yok etmek olmak üzere 18 olumsuz temada değerlendirirken, yemek-içmek, itibar olmak üzere iki olumlu temada değerlendirmiştir. Görüldüğü gibi öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu şiddeti olumsuz metaforlarla değerlendirmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin şiddeti en çok doğal afet temasında en az ise uyarı temasında değerlendirdikleri görülmüştür. Bunun nedeni doğal afet yaşandığı zaman insanın içini saran korku ile şiddet uygulandığı zaman oluşan korkunun ilişkilendirilmesi olabilir. Şiddeti uyarı temasında algılayan öğretmenlerin en az olması araştırmaya katılan öğretmenlerin hayatlarında uyarı amaçlı olarak şiddete çok az yer verdiği ya da çok az karşılaştığı şeklinde yorumlanabilir.

Öneriler

1. Öğrenci şiddet algılarının şekillenmesinde ailelerin çok önemli bir rol oynadığı bilinmekle birlikte ailelerin bu konuda daha bilinçli hale getirilmesi

- çin seminerler düzenlenmelidir.
2. Öğretmen ve öğrencilerin şiddet algılarını olumlu yönde değiştirmek için seminerler düzenlenmelidir.
 3. Öğrencilerin çevresinde şiddet algısını etkileyen, şiddeti olağanlaştıran uyarıcılar ortadan kaldırılmalıdır.
 4. Okullarda yaşanan şiddet olaylarını

engellemek için sosyal ve kültürel faaliyetlere ağırlık verilmelidir.

Okullarda yaşanan şiddet olaylarının önüne geçmek için okul – veli işbirliği yapılarak yaşanan şiddet olaylarının nedenleri araştırılmalı ve koruyucu tedbirler alınmalıdır.

Kaynaklar

- Avcı, R. (2006). *Şiddet Davranışı Gösteren Ve Göstermeyen Ergenlerin Ailelerinin Aile İşlevleri, Öfke ve Öfke İfade Tarzları Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çetin, H. (2004). *Ergenlerin Şiddete Yönelik Tutumları: Yaş Ve Cinsiyete Göre Bir İnceleme*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çetiner, G. Ş. (2006). *Aile İçi Şiddet Yaşayan Kadınlarda Cinsel Sorunlar ve İntihar Olasılığı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çiğci, F. (2006). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Şiddete Başvurma Düzeylerinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Çobanoğlu, F., Şentürk, İ., Kıran, D. (2008). Liselerde Yaşanan Şiddet Olaylarının Nedenleri ve Çözüm Önerileri (Denizli İli Örneği), *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 127-139.
- Deveci, H., Karadağ, R., Yılmaz, F. (2008). İlköğretim Öğrencilerinin Şiddet Algıları, *Electronic Journal of Social Sciences*, 24(7), 351-368.
- Kaymak Özmen, S. (2006). İlköğretim Öğrencilerinin Maruz Kaldıkları Şiddetin Türleri ve Sıklığı (Kars İli Örneği), 1. *Şiddet ve Okul Sempozyumu*, İstanbul. <http://iogm.hanyazilim.com/IcerikDetay/186/Telafi-Egitimi-1-Siddet-ve-Okul-Sempozyumu-Ilgili-Dokumanlar-yayimlandi.aspx> adresinden 20.10.2009 tarihinde indirilmiştir.
- Kızmaz, Z. (2006). Okullardaki Şiddet Davranışının Kaynakları Üzerine Kuramsal Bir Yaklaşım, *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(30), 47-70.
- Mertoğlu, M. (2008). *İstanbul'da Yoğun Göç Alan Bölgelerdeki İlköğretim Okullarında Görevli Öğretmen Ve Yöneticilere Verilen Eğitimin, Şiddet Algılarına Ve Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Öktem, F. (2002). "Radyo ve Televizyonlarda Şiddet ve İntihar Haberlerinin Sunumunun Toplum Üzerindeki Etkileri" Sempozyumu. Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- Özgür, G., Yörükoğlu, G., Baysan Arabacı, L. (2011). Lise Öğrencilerinin Şiddet Algıları, Şiddet Eğilim Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler, *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2 (2), 53-60.
- Özen, Y., Gül, A. (2007). Sosyal ve Eğitim Bilimleri Araştırmalarında Evren Örneklem Sorunu, *KKEFDI/OKKEF*, 15, 394-422.
- Pehlivan, M. (2008). *İstanbul İli Kadıköy İlçesi Liselerindeki Okul İçi Şiddet Algısı Ve Şiddete Karşı Alınan Önlemler İlişkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ricketts, M. L. (2007). K-12 Teachers' Perceptions of School Policy and Fear of School Violence, *Journal of School Violence*, 6(3), 45-67.
- Saban, A., (2008). Okula İlişkin Metaforlar, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55, 459-496.

- Sezgin, F., Özok, D. (2006). Okulda Şiddet Olgusunun W. Glasser'in Seçim Kuramına Göre Açıklanması, 1. *Şiddet ve Okul Sempozyumu*, İstanbul. <http://iogm.hanyazilim.com/IcerikDetay/186/Telafi-Egitimi-1-Siddet-ve-Okul-Sempozyumu-Ilgili-Dokumanlar-yayimlandi.aspx> adresinden 17.11.2009 tarihinde indirilmiştir.
- Taktak, N. (2007). *İlköğretim Kurumlarında "Şiddet" (6.,7.ve 8. Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma)*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- TBMM. (2007). Türkiye'de Ortaöğretime Devam Eden Öğrencilerde ve Ceza Ve İnfaz Kurumlarında Bulunan Tutuklu Ve Hükümlü Çocuklarda Şiddet ve Bunu Etkileyen Etkenlerin Saptanması, *Meclis Araştırma Komisyonu Raporu*, Nu: 10/337, 343, 356, 357 Raporu.
- Usta, A. (2009). Etnik Şiddet Olgusu Üzerine Sosyo-Psikolojik Bir Değerlendirme, *Polis Bilimleri Dergisi*, 11 (2), 87-106.
- Utkulu, C., Tanrıkulu, L., Demirel, H İ., Kuzucu, M. (2007). *Şiddet İçermeyen Eğitim (Araştırma Raporu)*. Ankara: Yaygın Eğitim Enstitüsü.
- Uysal, A. (2003). *Şiddet Karşıtı Programlı Eğitimin Öğrencilerin Çatışma Çözümleri, Şiddet Eğilimleri ve Davranışlarına Yansımaları*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- WHO. *World report on violence and health*.

Extended Summary

Introduction

The violence at school has become a significant problem usually-encountered in both our country and the world. The presence of violence in the primary schools increases the prominence of the issue. Therefore, it is known that the teachers and students' perceptions on the acts of violence experienced at schools affect the quality in the education system considerably (Ricketts, 2007: 46). In this context, knowing the teachers and students' perceptions on violence is of essence in order to prevent the increasing acts of violence and take educational measures. To that end, it has been tried to identify the violence perceptions of the teachers working in the primary schools and the 6th, 7th and 8th-grade students.

Method

In this study, aiming to identify the teachers and students' opinions on their violence perceptions, the content analysis from the qualitative research methods has been used. The population of the research is composed by the official primary schools giving education in 2009-2010 academic year in the city centre and districts of Elazığ as subject to Ministry of National Education and the research sample is composed by the teachers working in the primary schools selected randomly from the five education areas and five districts in the city centre of Elazığ and by the 6th, 7th and 8th-grade students being educated in these schools. In order to put forward the teachers and students' perceptions on violence, all participants have been asked to complete the sentence, "Violence is likebecause". In the data analysis, the participants' opinions have been taken into account and 222 teacher and 425 student questionnaires have been given a number respectively each and transferred to Word document. The thematic contents of metaphors involved in sample group have been analysed and the common points of the obtained data have been tried to be identified. 19 negative themes and 1 positive theme have been established for the students and 18 negative and 2 positive themes for the teachers. The suitable metaphors have been put in the metaphors and the models of the themes have been created. The participant's remarkable opinions in each theme have been reflected through direct quotations.

Findings and Conclusion

When the results obtained from the analysis of metaphors put forward by the students and teachers regarding the concept of violence are considered, the students divides the concept of violence into the following 19 negative themes: hurting, incapability, dependency, pressure, ignorance, penalty, natural disaster, emotion, item, inefficiency, disease, being weary of life, barbarous, leaving a scar, spark, uncontrolled power, mischief, inadequacy and destroying. Other four metaphors have been gathered under the positive theme. According to the themes created following the analysis, majority of the students consider violence with negative metaphors and few students have created positive metaphor. In the study of Develi et al (2006) "The Violence Perceptions of Primary School Students", the students define violence as quarrelling, mistreating, beating, hurting and shouting. That finding supports this study. Besides, it is seen that the students have created the most metaphors under "destroying" theme and the least metaphors under "penalty" theme, which indicates that students consider violence as an act of destroying. On the other side, when the teachers' opinions are analysed, they consider the concept of violence under the following 18 negative themes: hurting, incapability, dependency, pressure, ignorance, penalty, natural disaster, inefficiency, disease, being weary of life, remedy, barbarous, leaving a scar, spark, uncontrolled power, fear, reaction, warning and destroying. They consider violence under such two positive themes as eating-drinking and reputation. Also, it has been discovered that majority of the teachers consider violence with negative metaphors. Besides, according to the results, the teachers have seen violence under the natural disaster theme the most and warning theme the least. This may be related to associating the fear experienced in the event of a natural disaster with the fear emerging when violence is inflicted. The fact that the number of teachers perceiving violence under warning theme is the least can be interpreted as the rare use of violence by the teachers as a means of warning in their life.